

Beroep inzake schadevergoeding op grond van Tracéwet niet (meer) bij rechtbank!

In een uitspraak van 8 augustus 2018 (2018: 2621) heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State 'opeens' ambtshalve overwogen dat rechtbanken niet bevoegd zijn om te oordelen over een beroep tegen het besluit over schadevergoeding op grond van de Tracéwet: deze bevoegdheid komt alleen de Afdeling zelf toe (in eerste en enige instantie).

Schadevergoeding op grond van Tracéwet

In artikel 22 Tracéwet kent deze wet een zelfstandige grondslag voor het vergoeden van schade, die een burger of bedrijf als gevolg van een tracébesluit lijkt. Tot nu toe ging 'men' (procespartijen, rechtbanken en de Afdeling zelf) er vanuit dat de rechtbanken gewoon bevoegd waren om te oordelen over beroepen tegen een besluit over schadevergoeding op grond van artikel 22 Tracéwet (en tot 1 april 2012 op grond van artikel 20 d Tracéwet) en de Afdeling vervolgens in hoger beroep.

Procesverloop

Zo ook in de zaak die leidde tot de uitspraak van 8 augustus jl. In die zaak hadden diverse woningeigenaren aan de minister verzocht om vergoeding van de schade (waardevermindering van hun woningen) die zij leden als gevolg van het Tracébesluit Omlegging Zuid Willemsvaart Maas-Den Dungen. De minister had deze verzoeken afgewezen, en deze beslissingen in bezwaar gehandhaafd. De eigenaren stelden conform de bestaande praktijk beroepen in bij de rechtbank Oost-Brabant. De rechtbank heeft deze beroepen beoordeeld en bij uitspraken van 7 maart 2017 ongegrond verklaard.

De eigenaren stelden hoger beroep tegen deze uitspraken in bij Afdeling. De Afdeling overweegt ambtshalve dat de wetgever in artikel 8.6 Awb en bijlage 2 bij deze wet de bevoegdheid van rechtbanken om in eerste aanleg te oordelen over een beroep tegen een besluit op grond van de Tracéwet uitdrukkelijk heeft uitgesloten. De rechtbank had zich dus in deze zaak onbevoegd moeten verklaren en de beroepschriften ter behandeling moeten door sturen naar de Afdeling. In de uitspraak beoordeelt de Afdeling vervolgens alsnog inhoudelijk al hetgeen door de eigenaren zowel in beroep bij de rechtbank als bij haar in 'hoger' beroep is aangevoerd, en oordeelt uiteindelijk dat de minister de verzoeken om schadevergoeding terecht heeft afgewezen.

Commentaar

Naar de letter van de Awb is het oordeel van de Afdeling over de onbevoegdheid van de rechtbank juist. Genoemd artikel 8.6 en bijlage 2 zijn met ingang van 1 januari 2013 in de Awb opgenomen en regelen voor een flink aantal wetten dat tegen besluiten op grond van die wetten (na bezwaar) uitsluitend nog beroep mogelijk is bij de Afdeling. De nieuwe regeling geldt voor beroepen tegen besluiten die na 1 januari 2013 bekend zijn gemaakt. Opmerkelijk is dat ook de Afdeling tot nu toe in uitspraken over schadebesluiten op grond van de Tracéwet

deze nieuwe regeling kennelijk over het hoofd heeft gezien (vgl. onder meer ABRS 27 januari 2016: 151 en ABRS 18 oktober 2017: 2805). Een argeloze lezer van de uitspraak van de Afdeling zou de ambtshalve overweging over de onbevoegdheid van de rechtbank kunnen lezen als een terechtwijzing van de rechtbank. Het had de Afdeling gesierd als zij haar 'nieuwe' beoordeling van de bevoegdheid van de rechtbank wat meer 'ruiterlijk' had gemarkeerd.

Overigens kan nu vastgesteld worden dat de mogelijkheid van beroep inzake wettelijke schadebesluiten in de Awb weinig consistent geregeld is.

Bij de 'moeder' van alle wettelijke schadebesluiten – het planschadebesluit – is de mogelijkheid van beroep bij de rechtbank in bijlage 2 bij de Awb niet uitgesloten en geldt alleen rechtstreeks beroep bij de Afdeling voor een aantal schadeveroorzakende besluiten op grond van de Wro (zijnde de in de Wro geregelde planologische maatregelen). Eenzelfde onderscheid is in bijlage 2 van de Awb gemaakt ten aanzien van bijvoorbeeld de Wet Luchtvaart, de Waterwet, de Reconstructiewet concentratiegebieden en de Flora- en faunawet: beroep tegen een aantal schadeveroorzakende besluiten rechtstreeks bij de Afdeling, maar beroep tegen schadebesluiten eerst bij de rechtbank. Ten aanzien van een aantal andere wetten is dit onderscheid echter door de wetgever (onbedoeld?) niet gemaakt: zo is evenals bij de Tracéwet ook tegen schadebesluiten op grond van de Spoedwet wegverbreding (artikel 17), de Ontgrondingenwet (artikel 26) en de Wet bodembescherming (artikelen 73-75) op grond van bijlage 2 van de Awb sinds 1 januari 2013 uitsluitend beroep in eerste en enige instantie mogelijk bij de Afdeling.

Voor de praktijk (én rechterlijke colleges) is het dus opletten geblazen!

IvH